

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (druhá komora)

zo 14. júna 2012*

„Hospodárska súťaž — Článok 101 ZFEÚ — Sektor automobilov — Nariadenie (ES) č. 1400/2002 — Skupinová výnimka — Selektívny distribučný systém — Pojem ‚stanovené kritériá‘, pokiaľ ide o kvantitatívny selektívny distribučný systém — Odmietnutie schváliť distributéra nových vozidiel — Chýbajúce presné, objektívne, primerané a nediskriminačné kritériá kvantitatívneho výberu“

Vo veci C-158/11,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ podaný rozhodnutím Cour de cassation (Francúzsko) z 29. marca 2011 a doručený Súdnemu dvoru 1. apríla 2011, ktorý súvisí s konaním:

Auto 24 SARL

proti

Jaguar Land Rover France SAS,

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predseda druhej komory J. N. Cunha Rodrigues, sudcovia U. Löhmus, A. Rosas, A. Ó Caoimh (spravodajca) a A. Arabadžiev,

generálny advokát: J. Mazák,

tajomník: R. Şereş, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 11. januára 2012,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Auto 24 SARL, v zastúpení: R. Bertin, avocat,
- Jaguar Land Rover France SAS, v zastúpení: J. Vogel a L. Boudailliez, avocats,
- francúzska vláda, v zastúpení: G. de Bergues a J. Gstalter, splnomocnení zástupcovia,
- Európska komisia, v zastúpení: B. Mongin, A. Biolan a F. Ronkes Agerbeek, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

* Jazyk konania: francúzština.

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 1 ods. 1 písm. f) nariadenia Komisie (ES) č. 1400/2002 z 31. júla 2002 o uplatňovaní článku 81 ods. 3 Zmluvy na niektoré kategórie vertikálnych dohôd a zosúladených postupov v sektore motorových vozidiel (Ú. v. L 203, s. 30; Mim. vyd. 08/002, s. 158, ďalej len „nariadenie“).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťami Auto 24 SARL (ďalej len „Auto 24“) a Jaguar Land Rover France SAS (ďalej len „JLR“) týkajúceho sa odmietnutia tejto poslednej menovanej spoločnosti udeliť spoločnosti Auto 24 súhlas na distribúciu nových motorových vozidiel značky LAND ROVER.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Nariadenie, ktoré bolo prijaté na základe článku 1 nariadenia Rady č. 19/65/EHS z 2. marca 1965 o uplatňovaní článku 85 ods. 3 Zmluvy na určité kategórie dohôd a zosúladených postupov (Ú. v. ES, 36, s. 533; Mim. vyd. 08/001, s. 11), stanovuje výnimku zo zákazu uvedeného v článku 81 ods. 1 ES pre určité skupiny vertikálnych dohôd a zosúladených postupov v sektore automobilov (ďalej len „výnimka“).
- 4 Odôvodnenia 1 a 4 až 8 nariadenia znejú:
„(1) Skúsenosti získané v sektore motorových vozidiel ohľadne distribúcie nových motorových vozidiel... umožňujú definovať kategórie vertikálnych dohôd, ktoré možno považovať za normálne spĺňajúce podmienky ustanovené v článku 81 ods. 3.
...
(4) Výhoda výnimky by sa mala obmedziť len na dohody, pri ktorých možno s dostatočnou istotou predpokladať, že splnia podmienky článku 81 ods. 3 [Zmluvy].
(5) Vertikálne dohody spadajúce do kategórií definovaných v tomto nariadení môžu uľahčením lepšej koordinácie medzi zúčastnenými podnikmi zlepšiť hospodársku účinnosť v reťazci výroby alebo distribúcie. Najmä môžu viesť k zníženiu transakčných a distribučných nákladov zúčastnených strán a optimalizácii úrovne ich predaja a investícií.
(6) Pravdepodobnosť, že takéto účinky zvýšenia efektívnosti prevážia nad protisúťažnými účinkami spôsobenými obmedzeniami obsahnutými vo vertikálnych dohodách[,] závisí od stupňa trhovej sily zúčastnených podnikov, a teda od miery, v akej uvedené podniky čelia konkurencii iných dodávateľov tovaru alebo služieb, ktor[é] kupujúci pokladá za vzájomne zameniteľn[é] alebo nahraditeľn[é]...
(7) Na základe trhového podielu by sa mali stanoviť prahové hodnoty, aby odrážali trhovú silu dodávateľa. ... Prahové hodnoty, pod ktorými možno predpokladať, že výhody zabezpečené vertikálnymi dohodami prevážia nad ich obmedzujúcimi účinkami, by sa mali meniť s charakteristickými vlastnosťami rozličných druhov vertikálnych dohôd. Možno preto predpokladať, že vo všeobecnosti majú vertikálne dohody takéto výhody, keď príslušný dodávateľ

má trhový podiel do 30 % na trhoch distribúcie nových motorových vozidiel alebo náhradných dielov alebo do 40 %, keď sa v predaji nových motorových vozidiel uplatňuje kvantitatívna selektívna distribúcia. ...

- (8) Nad uvedenými prahovými trhovými podielmi nemožno predpokladať, že vertikálne dohody, ktoré spadajú do rozsahu článku 81 ods. 1[,] zvyčajne umožnia vznik objektívnych výhod takého charakteru a veľkosti, aby vyvážili nevýhody, ktoré vytvoria pre hospodársku súťaž. Také výhody však možno očakávať v prípade kvalitatívnej selektívnej distribúcie bez ohľadu na dodávateľov trhovú podiel.“
- 5 V zmysle článku 1 ods. 1 písm. f) až h) nariadenia na účely uplatňovania tohto nariadenia:
- „f) ‚selektívny distribučný systém‘ znamená distribučný systém, v ktorom sa dodávateľ priamo alebo nepriamo zaviazal predávať zmluvný tovar alebo služby, len distribútorom alebo opravovňiam vybraným na základe stanovených kritérií a títo distribútori alebo opravovne sa zaviazali nepredávať takýto tovar alebo služby neschváleným distribútorom alebo nezávislým opravovňiam bez dopadu na možnosť predávať náhradné diely nezávislým opravovňiam alebo povinnosti poskytovať nezávislým prevádzkovateľom všetky technické informácie, diagnostické zariadenia, nástroje a zaškolenie potrebné na opravu a údržbu motorových vozidiel alebo zavedenie opatrení na ochranu životného prostredia;
- g) ‚kvantitatívny selektívny distribučný systém‘ znamená selektívny distribučný systém, kde dodávateľ uplatňuje na výber distribútorov alebo opravovní kritériá, ktoré priamo obmedzujú ich počet;
- h) ‚kvalitatívny selektívny distribučný systém‘ znamená selektívny distribučný systém, kde dodávateľ uplatňuje na výber distribútorov alebo opravovní kritériá, ktoré majú výhradne kvalitatívnu povahu, vyžaduje si ich povaha zmluvného tovaru alebo služieb, sú stanovené jednotne pre všetkých distribútorov alebo opravovne žiadajúce o prijatie do distribučného systému, neuplatňujú sa diskriminačným spôsobom a priamo neobmedzujú počet distribútorov alebo opravovní.“
- 6 Článok 3 ods. 1 nariadenia stanovuje:
- „S výhradou odsekov 2, 3, 4, 5, 6 a 7 sa výnimka uplatňuje pod podmienkou, že trhovú podiel dodávateľa na relevantnom trhu, na ktorom predáva nové motorové vozidlá, náhradné diely alebo opravárenské služby a údržbu, neprevyšuje 30 %.
- Pri dohodách ustanovujúcich kvantitatívne selektívne distribučné systémy predaja nových motorových vozidiel však prahová hodnota trhového podielu na uplatnenie výnimky je 40 %.
- Uvedené prahové hodnoty neplatia pri dohodách ustanovujúcich kvalitatívne selektívne distribučné systémy.“
- 7 Pokiaľ ide o predaj nových motorových vozidiel, článok 5 ods. 2 písm. b) nariadenia stanovuje, že výnimka sa neuplatňuje na nijaký „priamy alebo nepriamy záväzok ktorémukoľvek distribútorovi osobných alebo ľahkých úžitkových vozidiel v selektívnom distribučnom systéme, ktorý obmedzuje jeho schopnosť vytvárať ďalšie predajné alebo dodacie miesta v iných lokalitách na spoločnom trhu, kde sa uplatňuje selektívna distribúcia“.
- 8 Podľa článku 6 nariadenia možno odňať výhodu z výnimky, ak sa v danom prípade zistí, že vertikálne dohody, o ktoré ide, majú účinky nezlučiteľné s podmienkami uvedenými v článku 81 ods. 3 ES.
- 9 Z článku 12 nariadenia vyplýva, že toto nariadenie nadobudlo účinnosť 1. októbra 2002, okrem uvedeného článku 5 ods. 2 písm. b), ktorý je účinný od 1. októbra 2005.

Francúzske právo

- 10 Podľa článku 1382 občianskeho zákonníka „akýkoľvek skutok kohokoľvek, ktorým sa inému spôsobí škoda, zaväzuje toho, koho vinou škoda vznikla, na jej náhradu“.

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

- 11 JLR je dovozcom nových motorových vozidiel a výrobkov značky LAND ROVER do Francúzska.
- 12 Od roku 1994 bola spoločnosť Auto 24 výlučným koncesionárom JLR v meste Périgueux (Francúzsko). Jej koncesionárska zmluva bola vypovedaná 27. septembra 2002 s účinnosťou k 30. septembru 2004, na základe dvojročnej výpovednej lehoty, ako bolo stanovené v zmluvných ustanoveniach. Ku dňu účinnosti tohto vypovedania uzatvorila uvedená spoločnosť s JLR zmluvu o schválenej opravovni. JLR naopak nevyhovela jej žiadosti o získanie postavenia schváleného distributéra.
- 13 Rozsudkom, ktorý nadobudol právoplatnosť 28. októbra 2005, Tribunal de commerce de Versailles rozhodol, že JLR sa dopustila diskriminácie pri posudzovaní uvedenej žiadosti a v dôsledku toho jej uložil povinnosť zaplatiť spoločnosti Auto 24 sumu 100 000 eur ako náhradu škody za ušlý zisk, ktorý by táto spoločnosť mohla dosiahnuť, ak by získala postavenie schváleného distributéra.
- 14 Dňa 19. januára 2006 JLR znova odmietla priznať spoločnosti Auto 24 postavenie schváleného distributéra v meste Périgueux z dôvodu, že zásada *numerus clausus* stanovená JLR neumožňuje určiť distributéra nových vozidiel v tomto meste.
- 15 V októbri 2006 spoločnosť Pericaud Automobiles, schválený distributér JLR, otvorila svoju ďalšiu prevádzkareň v Trélissacu (Francúzsko) na predmestí Périgueux.
- 16 Za týchto okolností podala spoločnosť Auto 24 žalobu na JLR na Tribunal de commerce de Bordeaux, aby získala náhradu škody spôsobenej odmietnutím tejto poslednej menovanej spoločnosti schváliť ju ako distributéra pre oblasť Périgueux.
- 17 Rozsudkom z 8. februára 2008 Tribunal de commerce de Bordeaux zamietol všetky návrhy spoločnosti Auto 24.
- 18 Rozsudkom z 2. decembra 2009 Cour d'appel de Paris potvrdil tento rozsudok, pričom predovšetkým uviedol, že JLR odmietla odsúhlasiť Auto 24 ako distributéra na základe zásady *numerus clausus* stanovenej 8. apríla 2005, ktorá stanovuje 72 zmlúv so schválenými distributérmi pre 109 miest uvedených v tabuľke zmlúv a miest, kde Périgueux nie je.
- 19 Spoločnosť Auto 24 preto podala dovolanie proti tomuto rozsudku na vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania. Vo svojom dovolaní Auto 24 predovšetkým uvádza, že Cour d'appel de Paris nesprávne uplatnil článok 1 ods. 1 písm. g) nariadenia a článok 1382 občianskeho zákonníka, keď usúdil, že nijaké ustanovenie právneho poriadku ani nariadení, či už vnútroštátneho práva, alebo práva Spoločenstva, neukladá povolujucej osobe preukázať hospodárske alebo iné dôvody, ktoré viedli k zásade *numerus clausus*, a uviedol, že JLR stanovila zásadu *numerus clausus*, ktorá nepredpokladá možnosť prevádzkarne v Périgueux, pričom nepreskúmal objektivitu kritérií výberu, ich hospodársky význam, zlepšenie služieb poskytovaných zákazníkom ani podmienky ich uplatňovania. Podľa spoločnosti Auto 24 musí dodávateľ v kvantitatívnom selektívnom distribučnom systéme pri výbere distributérov uplatňovať kritériá kvantitatívneho výberu, ktoré sú presné, objektívne, primerané cieľu, ktorý sa má dosiahnuť, a uplatňované nediskriminačným spôsobom.

20 Za týchto podmienok Cour de cassation, ktorý má pochybnosti o výklade nariadenia, najmä požiadaviek týkajúcich sa kritérií výberu v oblasti kvantitatívnej selektívnej distribúcie, rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Čo treba rozumieť pod pojmom ‚stanovené kritériá‘ uvedeným v článku 1 [ods.] 1 [písm.] f) nariadenia... v súvislosti s kvantitatívnou selektívnou distribúciou?“

O prejudiciálnej otázke

- 21 Svojou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má pojem „stanovené kritériá“ uvedený v článku 1 ods. 1 písm. f) nariadenia vykladať v tom zmysle, že vyžaduje, aby kvantitatívny selektívny distribučný systém v zmysle nariadenia na to, aby mohol mať výhodu z výnimky, vychádzal z kritérií, ktoré sú objektívne odôvodnené a uplatňujú sa jednotne a nerozdielne vo vzťahu k všetkým žiadateľom o schválenie.
- 22 Na úvod treba pripomenúť, že z judikatúry Súdneho dvora (pozri najmä rozsudky z 18. decembra 1986, VAG Francúzsko, 10/86, Zb. s. 4071, bod 12, z 30. apríla 1998, Cabour, C-230/96, Zb. s. I-2055, body 47, 48 a 51, ako aj z 2. apríla 2009, Pedro IV Servicios, C-260/07, Zb. s. I-2437, bod 68) vyplýva, že nesplnenie podmienky nevyhnutnej na výnimku nemôže samo osebe viesť k náhrade škody v zmysle článku 101 ZFEÚ ani nútiť dodávateľa prijať žiadateľa o postavenie distributéra v distribučnom systéme.
- 23 V prejednávanej veci spoločnosť Auto 24 v podstate tvrdí, že každé kvantitatívne kritérium v zmysle článku 1 ods. 1 písm. g) nariadenia, t. j. každé kritérium, ktoré pri výbere distributérov alebo opravovní priamo obmedzuje ich počet, musí zodpovedať objektívnym hospodárskym dôvodom, ktoré musí dodávateľ preukázať a ktoré musia byť uplatňované jednotne a nediskriminačne vo všetkých spádových oblastiach a vo vzťahu k všetkým potenciálnym žiadateľom v distribučnom systéme.
- 24 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že z odôvodnení 1, ako aj 4 až 6 nariadenia vyplýva, že výhoda z výnimky sa obmedzuje na vertikálne dohody, o ktorých sa z dôvodu nárastu efektívnosti, ktorý prinášajú, predpokladá, že vzhľadom na skúsenosti získané v oblasti distribúcie v odvetví automobilov spĺňajú podmienky stanovené v článku 101 ods. 3 ZFEÚ.
- 25 Ako vyplýva z odôvodnenia 7 nariadenia, prahové hodnoty, pod ktorými možno predpokladať, že výhody zabezpečené vertikálnymi dohodami prevážia nad ich obmedzujúcimi účinkami, sa menia v závislosti od charakteristických vlastností rozličných druhov vertikálnych dohôd.
- 26 Podľa odôvodnení 7 a 8 nariadenia majú vertikálne dohody vo všeobecnosti takéto výhody vtedy, ak má príslušný dodávateľ trhovú podiel do 40 % v prípadoch, keď sa v predaji nových motorových vozidiel uplatňuje „kvantitatívna selektívna distribúcia“, pričom v prípade „kvalitatívnej selektívnej distribúcie“ možno s takýmito výhodami počítať bez ohľadu na trhovú podiel dodávateľa.
- 27 Ďalej v zmysle článku 3 ods. 1 druhého pododseku nariadenia pri dohodách stanovujúcich kvantitatívne selektívne distribučné systémy predaja takýchto vozidiel je prahová hodnota trhového podielu na uplatnenie výnimky 40 %, pričom podľa tretieho pododseku uvedeného odseku 1 trhovú podiel dotknutého dodávateľa nemá pri uplatňovaní výnimky na dohody stanovujúce kvalitatívne selektívne distribučné systémy nijaký význam.
- 28 Pojmy „selektívny distribučný systém“, „kvantitatívny selektívny distribučný systém“ a „kvalitatívny selektívny distribučný systém“ definované v článku 1 ods. 1 písm. f) až h) nariadenia treba chápať v uvedenej súvislosti.

- 29 Z týchto posledných uvedených ustanovení vyplýva, že pokiaľ ide tak o kvantitatívne selektívne distribučné systémy, ako aj o kvalitatívne selektívne distribučné systémy v zmysle nariadenia, distributéri musia byť vybraní na základe „stanovených kritérií“ v zmysle článku 1 ods. 1 písm. f) nariadenia.
- 30 V tejto súvislosti sa pojmy „stanovené kritériá“ v zmysle tohto ustanovenia musia vykladať tak, že odkazujú na kritériá, ktorých presný obsah možno preveriť.
- 31 V tejto otázke treba spresniť, že na preverenie ich presného obsahu nie je nevyhnutné, aby kritériá výberu použité v selektívnom distribučnom systéme boli zverejnené, pričom by hrozilo, ako uviedla francúzska vláda, prezradenie obchodného tajomstva alebo uľahčenie prípadných tajne dohodnutých správanií.
- 32 Okrem toho z definície pojmu „kvantitatívny selektívny distribučný systém“ uvedeného v článku 1 ods. 1 písm. g) nariadenia nevyplýva, že tento pojem treba vykladať tak, že obsahuje požiadavku, podľa ktorej musia byť kritériá uplatňované dodávateľom pri výbere distributérov nielen „stanovené“, ale aj objektívne odôvodnené a uplatňované jednotne a nerozdielne vo vzťahu k všetkým žiadateľom o schválenie.
- 33 Iba v súvislosti s kvalitatívnymi selektívnymi distribučnými systémami totiž nariadenie prostredníctvom definície uvedenej v jeho článku 1 ods. 1 písm. h) vyžaduje predovšetkým to, aby si kritériá výberu použité dodávateľom „vyžad[ovala] povaha zmluvného tovaru alebo služieb, [boli] stanovené jednotne pre všetkých distributérov alebo opravovne žiadajúce o prijatie do distribučného systému [a] neuplatň[ovali] sa diskriminačným spôsobom“.
- 34 Zo samotných znení definícií uvedených v článku 1 ods. 1 písm. f) a g) nariadenia vyplýva, že ak distribučný systém predaja nových motorových vozidiel zakazuje ďalší predaj neschváleným distributérom a vychádza zo stanovených kritérií, ktoré priamo obmedzujú počet distributérov, takýto systém možno považovať za „kvantitatívny selektívny distribučný systém“ v zmysle nariadenia. Skutočnosť, že distribučné systémy nových motorových vozidiel v praxi veľmi často obsahujú tak kvalitatívne, ako aj kvantitatívne kritériá, nie je v tejto súvislosti relevantná, ako to na pojednávaní v podstate priznali JLR a Európska komisia.
- 35 Za týchto okolností, ako to v podstate uviedli JLR, francúzska vláda a Komisia, ak by v rámci nariadenia museli byť kvantitatívne kritériá výberu nevyhnutne objektívne a nediskriminačné, vyplýval by z toho zmätok medzi podmienkami vyžadovanými nariadením na uplatňovanie výnimky na kvalitatívne selektívne distribučné systémy a podmienkami, ktoré sa vyžadujú na uplatňovanie výnimky na kvantitatívne selektívne distribučné systémy.
- 36 Zo štruktúry nariadenia však nevyplýva, že by normotvorca chcel stanoviť rovnaké podmienky výnimky pre obidva tieto selektívne distribučné systémy. Naopak, vzhľadom na to, že nariadenie, ako to vyplýva predovšetkým z bodov 26 a 27 tohto rozsudku, uvádza rozdielne podmienky výnimky podľa toho, či je selektívna distribúcia, o ktorú ide, kvalifikovaná ako „kvantitatívna“, alebo „kvalitatívna“, okolnosti uvedené výlučne v článku 1 ods. 1 písm. h) nariadenia nemôžu byť rovnako uplatňované v písmene g) tohto ustanovenia, ak nejde o kombináciu týchto dvoch druhov selektívnej distribúcie.
- 37 Navyše na rozdiel od toho, čo tvrdí Auto 24, skutočnosť, že podľa článku 5 ods. 2 nariadenia dodávateľ nemôže zabrániť otvoreniu ďalšej prevádzkarne jedným zo svojich schválených distributérov, nie je v tejto súvislosti relevantná.
- 38 Okrem toho judikatúra, ktorú uviedla spoločnosť Auto 24 a ktorá vychádza z rozsudku z 25. októbra 1977, Metro SB-Großmärkte/Komisia (26/76, Zb. s. 1875), nie je v prejednávanej veci relevantná. V tejto záležitosti stačí konštatovať, že v rámci nariadenia, ako vyplýva predovšetkým z bodov 32 až 34

tohto rozsudku, sa „kvantitatívny selektívny distribučný systém“ zo svojej podstaty odlišuje od kvalitatívneho výberu distributérov, o ktorý išlo v bode 20 už citovaného rozsudku Metro SB-Großmärkte/Komisia.

- 39 Vzhľadom na všetko, čo bolo uvedené, treba na položenú otázku odpovedať tak, že pod pojmom „stanovené kritériá“ uvedeným v článku 1 ods. 1 písm. f) nariadenia treba, pokiaľ ide o kvantitatívny selektívny distribučný systém v zmysle tohto nariadenia, rozumieť kritériá, ktorých presný obsah možno preveriť. Aby takýto systém mohol mať výhodu z výnimky stanovenej uvedeným nariadením, nie je nevyhnutné, aby vychádzal z kritérií, ktoré sú objektívne odôvodnené a uplatňujú sa jednotne a nerozdielne na všetkých žiadateľov o schválenie.

O trovách

- 40 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) rozhodol takto:

Pod pojmom „stanovené kritériá“ uvedeným v článku 1 ods. 1 písm. f) nariadenia Komisie (ES) č. 1400/2002 z 31. júla 2002 o uplatňovaní článku 81 ods. 3 Zmluvy na niektoré kategórie vertikálnych dohôd a zosúladených postupov v sektore motorových vozidiel treba, pokiaľ ide o kvantitatívny selektívny distribučný systém v zmysle tohto nariadenia, rozumieť kritériá, ktorých presný obsah možno preveriť. Aby takýto systém mohol mať výhodu z výnimky stanovenej uvedeným nariadením, nie je nevyhnutné, aby vychádzal z kritérií, ktoré sú objektívne odôvodnené a uplatňujú sa jednotne a nerozdielne na všetkých žiadateľov o schválenie.

Podpisy